

II. MOŽNOSTI ZAŘAZENÍ TÝMOVÉHO PROJEKTU „KDO JINÝ?“ DO VÝUKY A RVP

Níže naleznete několik možností, jakým způsobem můžete zařadit týmový projekt Kdo jiný? do vyučování na základní a střední škole. Předkládáme vám také návrh tematického plánu a orientační přehled klíčových kompetencí, které mohou žáci rozvíjet realizací týmových projektů Kdo jiný?.

1 TÝMOVÝ PROJEKT KDO JINÝ? VE VZDĚLÁVACÍM OBORU VÝCHOVA K OBČANSTVÍ

ZÁKLADNÍ ŠKOLA

- Při rozhodování, do kterých hodin zařadit týmový projekt Kdo jiný?, se nabízí především **výchova k občanství** pro svůj požadavek aktivního zapojení do života komunity. Ideálním **koučem projektu** se v tomto případě může stát vyučující tohoto předmětu.
- Půjde-li však o projekt například s ekologickou tematikou, mohou být stejně dobře centrem dění hodiny přírodopisu, environmentální seminář apod.
- **Počátky jsou charakteristické nadšením většiny**; v momentě, kdy dojde na rozdělování úkolů, které nejsou vždy jednoduché, začíná motivace žáků velmi rychle klesat. Je velmi důležité, aby každý žák nesl **určitou roli** – úkol v projektu – a cítil se za ni zodpovědný. Tak se většinou vykrytalizuje skupina žáků, kteří mají o problematiku skutečný zájem a dojdou k cíli. Často na projektu pracuje část žáků, ostatním vyučující připraví alternativní práci.

Tento způsob výuky klade pochopitelně větší nároky na vyučující než klasická frontální výuka. V prostředí základního školství musí být připraveni žákům **poskytovat dostatek impulsů, vést je k efektivnímu plánování a učit vlastního sebehodnocení, musí jim být dostatečnou oporou**, která jim pomůže poučit se z nezdaru a ocenit se za úspěch. Současně se však vyučujícímu naskýtá i možnost **vidět za sebou výsledky svého úsilí**, což je nesporný přínos projektu.

2 TÝMOVÝ PROJEKT KDO JINÝ? JAKO ZÁJMOMÝ KROUŽEK

ZÁKLADNÍ/STŘEDNÍ ŠKOLA

- Za hlavní výhodu realizace projektu Kdo jiný? formou zájmového kroužku můžeme považovat **složení žáků i jejich menší počet**. Od počátku se vytvoří skupina se stejným cílem a podobnými ambicemi něco společně změnit.
- Také pro vedoucího bude práce **příjemnější a jednodušší**, protože žáci budou pro činnost **motivovanější** a v zájmovém kroužku či školním klubu se může skupině **plně věnovat**, může se spolu s žáky v době konání kroužku účastnit schůzek s odborníky, exkurzí aj.

3 TÝMOVÝ PROJEKT KDO JINÝ? JAKO VOLITELNÝ PŘEDMĚT

ZÁKLADNÍ/STŘEDNÍ ŠKOLA

- Volitelný předmět je příjemným **kompromisem** mezi oběma výše zmíněnými variantami. Vyučující se může plně věnovat žákům, jejich počet bývá ve volitelných předmětech nižší a žáci se o téma více zajímají, protože si ho sami zvolili.
- Na vyučujícího bude kladen požadavek odevzdat **na začátku školního roku** tzv. **tematický plán**. Při jeho psaní je třeba se zaměřit na obecnou charakteristiku náplně jednotlivých hodin, neurčovat téma projektů předem a zdůraznit klíčové kompetence, které mají žáci získat. Jako inspirace může sloužit návrh tematického plánu uvedený dále.
- Volitelný předmět má tu **výhodu**, že může poskytnout **celou svou hodinovou dotaci** zvolenému problému. Vyučující tak může zvolené téma zasadit do **hlubších souvislostí**.
- Nevýhodou je nutnost **zpracovat** nový volitelný předmět a s ním související kompetence **do ŠVP** a učit dle něj i následující ročníky. I z tohoto důvodu doporučujeme definovat předmět spíše obecněji, zvláště pokud je předmět realizován poprvé.

4 TÝMOVÝ PROJEKT KDO JINÝ? VE VZDĚLÁVACÍM OBORU OBČANSKÝ A SPOLEČENSKOVĚDNÍ ZÁKLAD

STŘEDNÍ ŠKOLA

- Záleží na konkrétním **typu střední školy** i na **zaměření projektu**. Na SŠ se jednoznačně nabízí uplatnění týmového projektu Kdo jiný? v rámci vzdělávacího oboru **Občanský a společenskovědní základ (gymnázia)** a v předmětech naplňujících obsahový okruh **společenskovědní vzdělávací (odborné školy)**; konkrétní název vyučovacího předmětu již záleží na školách. Při částečném předdefinování zaměření témat či náplně projektů jej ale lze taktéž využít v dalších předmětech – například český jazyk (rozvíjení komunikačních kompetencí), estetická výchova (rozvíjení výtvarných či hudebních kompetencí), dějepis, mediální výchova, biologie apod. Studenti při realizaci pro-

jektů také mohou **využít svých znalostí** z dalších vzdělávacích okruhů a oborů, například oblasti informačních technologií, cizích jazyků apod.

- Velmi přínosná může být **mezioborová spolupráce**. Na první pohled je vidět **mezipředmětový přesah** jednotlivých projektů, záleží samozřejmě na jejich konkrétním zaměření. Stejně jako studenti budou využívat různých znalostí a pracovat na rozvoji různých kompetencí, musí také vzájemně spolupracovat vyučující na konkrétní škole. Je tedy důležité, aby hlavní garant projektu společně s žáky motivoval a získal ke spolupráci i další vyučující.
- **Oproti základní škole** lze předpokládat, že studenti na středních školách již mohou být určitým způsobem vyprofilovaní, a tedy i motivovaní, a je pak jednodušší využít jejich **odborného zaměření** v projektu. Taktéž je vhodné studenty motivovat tím způsobem, že mohou nabyté zkušenosti a znalosti využít při eventuálním studiu na VŠ či v praxi.
- Dá se také předpokládat, že projekty budou studenti na SŠ **vést samostatněji**, než je tomu na základní škole.

5 TÝMOVÝ PROJEKT KDO JINÝ? FORMOU SOCIÁLNĚ PROSPĚŠNÉHO PODNIKU V KOMBINACI S MIMOŠKOLNÍ AKTIVITOU

ZÁKLADNÍ ŠKOLA

- Stejně jako týmový projekt lze začlenit sociální podnik do výuky a zároveň zajistit, aby měl **přesah jak do různých předmětů, tak i mimoškolních aktivit**.
- Při zařazení do jednotlivých předmětů pak projekt slouží jako **praktický příklad**, na němž se žáci učí různým dovednostem. A to ve zdánlivě nesouvisejících předmětech, například v matematice nebo výtvarné výchově (viz tabulka). Témata se odvíjejí od otázek či problémů, které musí žáci ve svém projektu právě řešit.

Nejen výchova k občanství

Přestože má týmový projekt nejbližší k oboru Výchova k občanství, můžete ho zařadit i mnoha dalších v závislosti na jeho tématu. Lze ho využít ve všech průřezových tématech ŠVP (Multikulturní výchova, Environmentální výchova, Mediální výchova, Osobnostní a sociální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech). Ty mohou být zavedeny jako samostatné předměty, dále je lze vyučovat formou pravidelných projektových dnů na jednotlivá témata projektu, anebo zařadit do různých předmětů.

- Díky tomu, že se žáci se svým projektem ztotožňují a učí se probírané látce právě na něm, prohlubuje se jejich zájem o výuku. Včlenění projektu do různých předmětů také přispívá k tomu, že projekt **upoutá pozornost celé třídy**, a nejen těch žáků, kteří se na něm sami podílejí.
- Samozřejmě není vždy možné dohodnout se s kolegy, aby s projektem ve svém předmětu pracovali, nicméně stojí za to jim takovou **možnost nabídnout**. Pokud například vyučujete více předmětů, osvědčí se do nich projekt zakomponovat.
- Dalším krokem je **pracovat se žáky na projektu ve volném čase**. Stává se, že ve vyučování nezbývá čas na takové zásadní aktivity, jako je plánování, hodnocení dosavadní činnosti apod. Z toho důvodu doporučujeme dohodnout se se žáky na pravidelných schůzkách po škole, například jednou za týden nebo dva.